

СМЪРТТА, ПОСВЕТЕНА НА СВОБОДАТА В „НА ПРОЩАВАНЕ”

Публикувано от **Simonsita** на **02.02.2010, 18.57**

СМЪРТТА, ПОСВЕТЕНА НА СВОБОДАТА В „НА ПРОЩАВАНЕ”

Стихотворението на Хр. Ботев „На прощаване” изразява пътят на лир. персонаж към свободата, носещ ясното съзнание, че със своята евентуална смърт ще остави вечно тъгуващи близките си! За него връщане назад няма. Крепи го единствено мисълта за свобода. Пред него не стои дилемата или – или. Той знае какво иска и ще се бори, за да го получи, дори това да гарантира неговата героична смърт.

Поемата "На прощаване" представя този профил на лирическият герой чрез диалога между майка и син. Творбата има изповеден характер и приковава вниманието на читателя върху прошката - християнска ценност. Лирическият герой започва диалог със своята майка, за да измоли от нея прошка за причиненото ѝ страдание, с чиято прошка героят цели да пречисти и своята страдаща душа. Душа, която изпитва вина, че причинява подобно страдание на жената, която го е родила, отгледала и възпитала да бъде непокорен, да бъде борец! Но дори и най благородни мотиви за една смърт не са способни да оправдаят загубата на детето на една изстрадала жена. Няма нищо по – страшно и зловещо от това да загубиш собственото си дете. Дори мисълта от смъртта смразява духа! Осъзнавайки това, синът моли предварително майка си за опрощение, което би спасило душата от терзанията му.

Ботевият лир. герой назовава себе си като "хайдутин", "бунтовник", превърнал се в такъв доброволно, без външно влияние на неговите намерения. Този негов житейски избор го е отдалечил от територията на „родното” където се намира и неговата родна майка. Факта, че героят е избрал съдбата на скитник е вследствие на неговата непоносимост към робството и тиранията. Той се явява като скитник, не намиращ подслон, не намиращ разбиране от страна на „хората”: „нехранимайка излезе”. Но не и скитник в своите намерения. Той знае какво иска и ще го получи, защото е с ясната нагласа, че трябва да извоюва свободата си, дори за сметка на живота си. Представата за Дома в стихотворението включва личното, семейното, родовото и националното битие. Родният дом – "бащино ми огнище", още назовано и с местоименното наречие "там", е свято и скъпо... Това е мястото където са се сбъдвали най-съкровенията мигове на едно семейство. Мястото където са се веселили дори и в миговете на робската участ. Мястото на което родителите

възпитават децата си, че няма нищо по-ценно от „бащиното огнище“ и, че трябва да го съхраняват чисто и неопетнено, защото то е тяхното достойнство – техният живот. Миналото обаче в този дом е свързано с тягостни, потискащи изживявания, защото лирическият човек там е роб, а не свободен. Лишен от най-святото благо - свободата, той се чувства непълноценен, неспособен да живее и обича; да среща любимата си, бидейки активното и непримиримо мъжко начало, затова нейният любовен и предан поглед събужда скръб в душата му.

Лирическият герой не може да търпи несправедливостта, с която се отнасят поробителите към неговото отечество и близките му, защото изпитва нестихваща обич към тях. Той осъзнава, че в борбата за свобода смъртта може да се окаже непосредствено близо до него и дори тя да го достигне, успоредно с което ще причини огромни страдания на своята майка, но тя е майка юнашка и трябва да го разбере и прости. Тя е тази, която трябва да намери сили да разкаже на неговите „братя невръсти“ за неговия героичен подвиг, за да го следват и подражават и те някой ден. Научавайки за неговата саможертва, те ще се научат да мразят поробителите и да обичат силно народа.

Един от основните мотиви героят да направи тежкия избор е факта, че той не може да търпи повече униженията, на които са подложени близките му и целия народ, той вътрешно изгаря от желание за мъст. Непокорният му борбен дух бушува и напират да покаже неприимостта и гордостта си.

“Но кажи какво да правя,
кат си ме, майко, родила
със сърце мъжко, юнашко...”

Ботев представя две възможни изходни точки от борбата – героична смърт или победно завръщане. В съзнанието на бунтовника на първо място изплува неговата трагичната и героична смърт. Той носи ясното съзнание, че пътят, който се готви да поеме, най-вероятно ще го отведе в гроба, но вече е направил своя съдбоносен житейски избор и не иска да се връща назад. Защото в проумял, че независимостта на един народ минава през борбата и саможертвата. Революционерът мъжествено – без капка страх от мистериозната действителност заявява: “Аз може млад да загина...”. Смъртта за лир. говорител не е главна цел и смисъл на живота му, но чрез нея е готов да защити идеалите си, да докаже, че е достоен син на своята родина. Свободата за него е висша ценност, по-ценна от собствения му живот, защото живот окован във вериги не е живот, а само безцелно и дори излишно съществуване. За лирическият герой саможертвата в името на народ и родина е път към човешкото достойнство, път към славата. Контрастът между “бяло ми месо” и “черни ми кърви” подчертава трагизма на саможертвата.

Във въображението на бореца на втори етап изплува и представа за победното завръщане, защото този вариант е по-малко вероятна. Той стои в съзнанието му като мираж един красив блян.

Само при мисълта, че и такъв вариант е възможен, образа на лир. герои е представен свръх мъжествен, горд от успеха, смел от преодоляното. Щастieto му от този вероятен край е споделен и с неговите другари, неговите близки.

(Стихотворението “На прощаване” се превръща в клетва, завет и послание към идните поколения. Героичната смърт на героя изпълва душите на читателите с преклонение пред мъжеството на бунтовника, пред силата на неговия дух, пред куража да приеме смъртта в името на свободата.)

СМЪРТТА ПОСВЕТЕНА

Powered by
Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024